

LES FIGURES RETÒRIQUES

FIGURES RELACIONADES AMB LA FORMA EXTERNA DELS MOTS

<p>Al·literació Repetició d'un mateix so o de diversos sons semblants en un mateix fragment, com ara una oració o bé un o més versos.</p>	<p>Vinyes verdes vora el mar, ara que el vent no remuga, us feu més verdes i encar teniu la fulla poruga, vinyes verdes vora el mar.</p> <p>JOSEP MARIA DE SAGARRA</p>
<p>Anagrama Reordenació dels sons (amb les adaptacions gràfiques corresponents) d'una paraula per formar-ne una altra que s'hi refereix d'una manera més subjectiva.</p>	<p>Quan et deturis on el meu nom et crida, vulgues que dormi somniant mars en calma, la claror de Sinera.</p> <p>SALVADOR ESPRIU</p>
<p>Onomatopeia Combinació de sons de la llengua per tal d'imitar o suggerir sons de la realitat.</p>	<p>Com feix de canyes cruixen trinxades ses arrels.</p> <p>JACINT VERDAGUER</p>
<p>Paronomàsia Joc de paraules en què s'oposen dos mots que només es diferencien en algun so, o també en què un mateix mot és usat en dos sentits diferents.</p>	<p>Oh vigorosa estirp! Esclava indigna Que cobeges viltats: Sagna, i signa El teu rescat, i el retorn a la Idea!</p> <p>J. V. FOIX</p>

FIGURES RELACIONADES AMB LA SINTAXI

<p>Anàfora Repetició d'un mateix mot o grup de mots al començament de dues o més oracions o, sobretot, versos per tal de reforçar-ne el sentit.</p>	<p>—<u>Seràs</u> roure, seràs penya, <u>seràs</u> mar esvalotat, <u>seràs</u> aire que s'inflama, <u>seràs</u> astre rutilant, <u>seràs</u> home sobre home, perquè en tens la voluntat.</p> <p>JOAN MARAGALL</p>
<p>Asíndeton Acumulació de signes de puntuació, generalment comes, alguns dels quals s'utilitzen en substitució de conjuncions de coordinació i amb la finalitat d'accelerar i intensificar l'expressió.</p>	<p>aquesta meva pobra, bruta, trista, dissortada pàtria.</p> <p>SALVADOR ESPRIU</p>
<p>Hipèrbaton Alteració de l'ordre sintàctic habitual de les oracions, per raons mètriques o per conferir dinamisme al text.</p>	<p>Ab una pinta de marfil polia Sos cabells de finíssima atzabeja, A qui los d'or més fi tenen enveja, En un terrat, la bella Flora, un dia.</p> <p>FRANCESC VICENÇ GARCIA</p>
<p>Polisíndeton Acumulació de conjuncions de coordinació entre diferents sintagmes, oracions o versos, amb la finalitat d'alentir i intensificar l'expressió.</p>	<p>El poble és tu i tu i tu i tot d'altra gent que no coneixes, i els teus secrets i els secrets dels altres.</p> <p>MIQUEL MARTÍ I POL</p>
<p>Paral·lelisme Repetició, en oracions o versos successius, d'una mateixa estructura sintàctica i, sovint, d'una part de les paraules que la formen.</p>	<p>Seràs brau o de pau? Seràs carn d'escorxador o màrtir nacional?</p> <p>PERE QUART</p>
<p>Quiasme Disposició simètrica de quatre elements, de manera que el tercer repreneu el segon, i el quart, el primer.</p>	<p>Salabrugues per coixí, per llençol les gavarreres.</p> <p>JOSEP MARIA DE SAGARRA</p>

FIGURES RELACIONADES AMB EL SIGNIFICAT

<p>Antítesi Contraposició de dos mots, sintagmes o oracions de sentit oposat.</p>	<p>M'exalta el <u>nou</u> i m'enamora el <u>vell</u>. J. V. FOIX</p>
<p>Comparació Relació de semblança entre dos termes que s'estableix mitjançant el nexa <i>com</i>, per exemple, o el verb <i>semblar</i>, per exemple.</p>	<p>Lo comte Tallafarro va <u>com lo vent</u> volant per les altures del Pirineu. JACINT VERDAGUER</p>
<p>Epítet Ús d'un adjectiu qualificatiu per remarcar una qualitat inherent d'un nom.</p>	<p>En el vaixell de la nit sigues fanal i senyera, lluna trista de la mar, lluna <u>blanca</u> de les pedres. TOMÀS GARCÉS</p>
<p>Equívoc Paraula o expressió de doble sentit evident o que es pot deduir del sentit general del text.</p>	<p>[...] <u>Que lentes</u> [calentes] les fulles roges de les veus, que incertes quan vénen a colgar-nos. Adormides, les fulles dels meus besos van colgant els recers del teu cos. GABRIEL FERRATER</p>
<p>Metàfora Associació de dos termes, un de real i un d'imaginari, als quals s'atribueix una analogia o semblança. En les metàfores pures o in absentia només apareix l'element imaginari, i el real s'ha de deduir, mentre que en les metàfores impures o in praesentia apareixen tots dos elements relacionats per una aposició, per una preposició o pel verb <i>ser</i>.</p> <p>L'al·legoria és un conjunt de metàfores relacionades en el marc d'un text o composició poètica.</p>	<p>Metàfora pura: Vares venir fins on jo dormia i em vas despertar, i em vas convidar a tenir set, una gran set per a la qual et vas fer <u>copa</u> on jo la pogués beure. JOAN VINYOLI</p> <p>Metàfora impura: Els meus pits són dos ocells engabiats quan els teus dits els cerquen per entre les fulles i les flors del vestit. MARIA MERCÈ MARÇAL</p> <p>Sí com l'infants quan mira lo retaule e, contemplant la pintura ab imatges ab son net cor, no lo'n poden gens partre —tant ha plaser de l'aur qui l'environa—, atressí em pren davant l'amorós cercle de vostre cors, que de tants béns s'enrama, que mentre el vei màs que Déu lo contemple: tant hai de joi per amor qui em penetra. JORDI DE SANT JORDI</p> <p>[poeta = infant; dama = retaule; plaer estètic = plaer amorós]</p>

FIGURES RELACIONADES AMB EL SIGNIFICAT

<p>Metonímia Associació de dos termes, un de real, generalment absent, i un d'imaginari, que mantenen una relació de contigüitat o proximitat física o lògica (causaefecte, continent-contingut, origen-producte, autor-obra, matèriaobjecte, etc.).</p>	<p>Súnon! T'evocaré de lluny amb un crit d'alegria, tu i el teu sol lleial, rei de la mar i del vent: pel teu record, que em dreça, feliç de sal exaltada, amb el teu marbre absolut, noble i antic jo com ell.</p> <p style="text-align: right;">CARLES RIBA</p> <p>[marbre = temple]</p>
<p>Oxímoron Juxtaposició o proximitat de dos mots contradictoris o de significats que s'exclouen entre si.</p>	<p>Oh, quan serà que regaré les galtes d'aigua de plor amb les llàgrimes dolces!</p> <p style="text-align: right;">AUSIÀS MARC</p>
<p>Paradoxa Unió de dues idees aparentment irreconciliables en el marc d'una oració o d'un vers.</p>	<p>És quan dormo que hi veig clar.</p> <p style="text-align: right;">J. V. FOIX</p>
<p>Símbol Representació d'un concepte, generalment abstracte, a partir d'una imatge que li és associada en la tradició cultural.</p>	<p>A mig aire de la serra veig un ametller florit: Déu te guard, <u>bandera blanca</u>, dies ha que t'he delit. Ets la <u>pa</u>u que s'anuncia entre el sol, núvols i vents...</p> <p style="text-align: right;">JOAN MARAGALL</p>
<p>Sinècdoque Designació de la part d'un element amb l'expressió que normalment designa el tot (sinècdoque generalitzant) o del tot per l'expressió que designa una part (sinècdoque particularitzant).</p>	<p>Temple mutilat, desdenyós de les altres columnes que en el fons del teu salt, sota l'onada rient, dormen l'eternitat! Tu vetlles, blanc a l'altura.</p> <p style="text-align: right;">CARLES RIBA</p> <p>[onada = mar]</p>
<p>Sinestèsia Associació de dos elements relacionats amb camps sensorials diferents.</p>	<p>Se'ns va morint la llum, que era color de mel, i ara és <u>color d'olor de poma</u>.</p> <p style="text-align: right;">GABRIEL FERRATER</p>

FIGURES RELACIONADES AMB LA LÒGICA

<p>Apòstrofe Invocació a una entitat real o imaginària, com ara la divinitat, un element natural, el mateix lector, etc.</p>	<p>Oh sol, oh màgic poderós qui sense filtres ni col·liris verses la gamma de ton iris, tornes l'espai de tos colors!</p> <p style="text-align: right;">GUERAU DE LIOST</p>
<p>Hipèrbole Expressió d'un significat determinat de manera exagerada, per tal que el lector intensifiqui la seva atenció sobre aquell aspecte en concret.</p>	<p>Bullirà el mar com la cassola en forn, mudant color e l'estat natural [...]. Grans e pocs [petits] peixs a recors correran e cercaran amagatalls secrets: fugint al [del] mar on són nodrits e fets, <u>per gran remei en terra eixiran.</u></p> <p style="text-align: right;">AUSIÀS MARC</p>
<p>Ironia Expressió d'un significat contrari del que en el fons vol transmetre l'autor.</p>	<p>Qui veïna pot tenir, <u>quina sort divina!</u> Ai veïna, <u>serafí</u> que alça una cortina, o que mira el seu tapí —no se sap què esbrina—, o que rega el bell esclat d'una clavellina! <u>No hi ha res tan delicat</u> com una veïna!</p> <p style="text-align: right;">JOSEP CARNER</p>
<p>Personificació Atribució de qualitats humanes a animals o éssers inanimats.</p>	<p>Les barques llunyanes i les de la sorra prendran un aire <u>fidel i discret</u>, no ens <u>miraran</u>; <u>miraran</u> noves rutes amb <u>l'esguard lent del copsador distret.</u></p> <p style="text-align: right;">JOAN SALVAT-PAPASSEIT</p>
<p>Prosopopeia Atribució de la qualitat humana de la parla a un animal o ésser inanimat.</p>	<p>En una bella plana, per on passava una bella aigua, estaven moltes bèsties que volien elegir rei. Acord fo empres per la major part que lo Lleó fos rei, mas lo Bou contrastava molt fortment a aquella elecció, e dix estes paraules: —Senyors, a noblesa de rei se cové bellesa de per- sona, que sia gran, humil, e que no dó damnatge a ses gents...</p> <p style="text-align: right;">RAMON LLULL</p>